

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קו.

עין משפט
גז מוצה

ואם היה זקן, וראוי לעבודה כדמפרש לקמן ואין ראוי לאכילה: **נוהגה**. להקריב: **לכל כהן שירצה**. דהואיל דהוא חזי לעבודה מצוי לשויה שליח: **ועבודה עורה** לאנשי משמר. לכיון דלא חזי לאכילה לא משוי שליח לאכילה: **אכילה גסה**. שנפשו קשה צה:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואם היה זקן או חולה נותנה לכל כהן שירצה ועבודתה ועורה לאנשי משמר האי זקן או חולה היכי דמי אי דמצוי עביד עבודה עבודתה ועורה נמי תיהוי ירדיה ואי דלא מצוי עביד עבודה שליח היכי משוי אמר רב פפא "שיכול לעשות על ידי הדחק עבודה דבי עביד ליה ע"י הדחק עבודה היא ומשוי שליח אכילה" דבי אכיל על ידי הדחק אכילה גסה היא ואכילה גסה לאו כלום הוא משום הכי עבודתה ועורה לאנשי משמר אמר רב ששת "אם היה כהן טמא בקרבן צבור נותנה לכל מי שירצה ועבודתה ועורה לאנשי משמר היכי דמי אי דאיכא טהורים טמאים מי מצו עבדי ואי דליכא טהורים עבודתה ועורה לאנשי משמר הא טמאים נינהו ולא מצו אכיל אמר רבא "אימא לבעלי מומין טהורין שבאותו משמר אמר רב אשי "אם היה כהן גדול אונן נותנה לכל כהן שירצה ועבודתה ועורה לאנשי משמר כהן קמ"ל תנינא" כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב ס"ד אמינא כי חס רחמנא עליה דכהן גדול לקרובי הוא אבל לשוויי שליח לא מצוי משוי קמ"ל: **בתני** "הגזול את הגר ושבע לו ומת הרי זה משלם קרן וחומש לכהנים ואשם למושב שנאמר וואם אין לאיש גזול להשיב האשם אליו האשם המושב לה' לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו היה מעלה את הכסף ואת האשם ומת הכסף ינתן לבניו והאשם ירעה עד שישתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה" נתן הכסף לאנשי משמר ומת אין הירושין יכולין להוציא מידם שנאמר ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה נתן הכסף ליהודיים ואשם לידעיה יצא אשם ליהודיים וכסף לידעיה אם קיים האשם יקריבוהו בני ידעיה ואם לא יחזיר ויביא

ואם היה זקן, וראוי לעבודה כדמפרש לקמן ואין ראוי לאכילה: **נוהגה**. להקריב: **לכל כהן שירצה**. דהואיל דהוא חזי לעבודה מצוי לשויה שליח: **ועבודה עורה** לאנשי משמר. לכיון דלא חזי לאכילה לא משוי שליח לאכילה: **אכילה גסה**. שנפשו קשה צה: **אם היה הכהן**. של המשמר טמא ויש לו קרבן צבור להקריב: **נוטנו** לכל כהן שירצה. דהואיל דהוא יכול להקריבו דהא קרבן צבור דוחה את הטומאה שליח נמי מצוי עבדי. קרבן צבור צא בטומאה ואין נאכל בטומאה צביד לולין (פסחים ד' עו.): אי דאיכא טהורין. צההוא משמר: **טמאים מי מצו עבדי**. וכיון דלא מצו עבדי שליח היכי משוי: **לבעלי מומין טהורין**. מתחלקת דקיימת לן (ובחס ד' נח.): איש חולק ואפי' בעל מום בקדשים ובמנחות: **אם היה כהן גדול אונן**. ויש לו קרבן עצמו להקריב: **נוטנו** לכל כהן שירצה. לכיון דכהן גדול מקריב אונן (ד' דמכ' לאציו ולאציו לא יטמא ומן המקדש לא יצא אם מת אציו ואמו דהו אונן אפילו הכי מקדשו לא יצא ולא יחלל כומר דעבודתו שיעבוד צאנינות לא תחלל הא אחר הדיוט שלא יצא חילל: ואינו חולק לאכול לערב כשתמלק צאנינותו לאנינותו לילה דרבנן דלאנינות דאורייתא אינו אלף יום מיתה דמכ' (עפ"ס) ולאחיהה כיום מר אלמא אין מיריות אלף יום אחד: **בתני** היה מעלה את הכסף ומת. דרך: **הכסף ינתן לבניו**. של גזול דהא זכה ביה ממינת הגז אלף דעבי למעבד שהצב כי היכי דמיהוי ליה כפרה אשבעתיה והשתא תו ליכא כפרה כיון דמית ליה: **האשם ירעה**. דהו אשם שמתו בעליו וקיי"ל (ג) לקמן כל צחטטת מתה צחטט רועה: **לנדבה**. לשופרות קין המוצא עולות צטר לשם ועורות לכהנים: משמרת יהודיים ראשונה: לכל המשמרות ושל ידעיה אחריה: **נתן**. הגזול את הכסף ליהודיים במשמרתו ואח"כ נתן אשם לידעיה במשמרתו: **יאל**. כדמפרש ואזיל שהמביא גזולו עד שלא הביא קרבן אשמו יאל וזה זכה בשלו זה בשלו: **אם קיים האשם יקריבוהו בני ידעיה**. דקניסיהו ליהודיים ושל ידעיה אחריה: **שלא קני דקני עבד בני יהודיים דקניל אשם מקמי כסף ולידעיה ליכא למקנס מנדי דמשמר דידעיה קנילי**. ור' יהודה דפליג אצבייתא בגמרא (ל'א). צמתניתין מודה: **נתן הקרן**. לכהנים אין חומש מעבד מלהקריב את האשם אם לא נתן עדיין ולכסף (ט) נתן: **גב' או אינו אלף אשם זה איל**. דאש מושב זה קרן: **ולמאי נ"מ**. דאש ממה נפשך ויהיה קרן קרא מיוסף ליה מינה לאפוקי מדרבא דאמר דאשם קרייה רחמנא לקרן ומה אשם אינו צא בלילה דמכ' (ויקרא ו) ציוס צומו ואינו צא לחצאין אף קרן כו': **כשהוא אומר מלבד איל הכפורים הוי אומר אשם**. דרישא אשם. קרן הוא: או אינו אלף אשם זה חומש. קרן לצדו שהוא ראש: **לכל כהן וכהן**. שבמשמר חומש מעבד דאשם קרייה רחמנא לשון קרבן כשהוא אומר כו': **משמרתו** לכל משמר יהודיים ויש בו שיה פרטתה לכל משמר ידעיה שהן מועטין מהו:

קעו א מיי פ"ד מהל' כלי המקדש הל' ח: קעו ב מיי פ"י מהל' מעשה קבנות הלכה י: קעו ג ד מיי פרק ג מהלכות כלי המקדש הלכה ט ועין בהשגות ובכ"מ: קעו ה מיי שם הלכה י סמך עשין קע: קפ ו מיי פ"ב מהלכות ציאת המקדש הלכה ו ופרק ד מהלכות כלי המקדש הלכה י: קפא ז ח מיי פ"ב מהל' ציאת המקדש הלכה ח: קפב ט מיי פ"ח מהל' גולה הלכה ד ה: קפג י מיי שם הל' י: קפד כ מיי שם הלכה יא: קפה ל מיי שם הלכה יב: קפו מ מיי שם הלכה יג: קפז ס מיי שם הלכה יד: קפח ע מיי שם הלכה יז:

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גזול להשיב האשם אליו האשם המושב לך לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו. במדבר ה ח 2. ואיש את קרבו יו ידיו איש אשר יתן לכהן במדבר ה י 3. והתרתו את חטאתם אשר עשו ויהיב את אשמו בראשו וחמישיתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו. במדבר ה ז

מוסף רש"י

כהן גדול מקריב אונן דהמנא שריה דכמי לאציו ולאציו לא יטמא ומן המקדש לא יצא ולא יחלל וגר' ודעתיך ליה צחטטת קדשים (ובחיים טו) צמת אציו ואמו, שאינו צריך לנאת מקדשו כלל ויכול להיות עומד ומקריב, כי לא חילל עבודתו צק, ומינה ילפינן הא כהן הדיוט שלא יאל חילל (ויחא יג) ובכ"מ בחיים טז. ואינו חולק לאכול לערב. כשפטר מאניעותו (ובחס טס) שלא ודמיה כהן אלף עבודה, וקדשים אחרים לאונן, קל וחומר ממעשר קל שאמרה מורה לא אכלתי צדתי ממנו (ויחא יג). כשהוא אומר מלבד איל הכפורים. זה איל אשם שמת על שנותן שקר שנעבד (עירובין כח).

דבי עבד ע"י הרחק עבודה היא. דלא מלינו צהנים פסול צנים אלף דנתנו חכמים שיעור עד שירתם צהכל שומטין (חולין ד' ט): **אכילה גסה** לאו בלאום היא. מפיק (ו) מדרש לקיש דאמר צהחולין (בימות ד' מ. וסו^ו) האוכל אכילה גסה ציוס הכפורים פטור מלא (י) תענו וא"ת דצפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע (מזר דף כג. וס) גצי הא דאמר רבה צר צר חנה אמר ר' יוחנן מאי דמכ' (ט) דליקיס ילכו צס ופושעים יכשלו צס משל לשני צני אדם שצלו פסמיהם אחד אכלו לשם מנוה ואחד אכלו לשם אכילה גסה זה שאכלו לשם אכילה גסה ופושעים יכשלו צס א"ל ריש לקיש רשע קרית ליה נהי דלא עבד מנוה מן המוצתר מנוה מיהא עבד משמע דלא ידי חובה וי"ל דהתם לא קאמר דלא אלף דלא מיקרי רשע ועוד דהתם לא מיירי בצאוכו אכילה גסה ממש אלף כלומר שאין אוכלו לשם פסח אלף כדי להיות שבע מדע דלא קאמר אכילה גסה אלף לשם אכילה גסה ועי"ל דשמי אצילות גסות קו"י: **אי דאביא טהורין טמאין מי מצו עבדי**. לרז שעת פריך דשמעינן ליה לרז שעת דאמר צפ"ק דיומא (דף ו): טומאה דחיה צצבור ולי איכא טמאים וטהורין לא מצו עבדי טמאים ואיכא דפליגי התם ואיכא טומאים הותרה צצבור ופ"י אומר טמאים וטהורים מצו עבדי טמאים:

[א] **לבעלי מומין טהורין**. מינה ועורה אמאי הויה לבעלי מומין: **תנינא** כ"ג מקריב אונן. מינה אמאי לא פריך נמי לרז שעת תנינא טמא מותר קרבני ציוס:

לאמי נ"מ לאפוקי ממתניתין. מינה אמאי לא קאמר לאפוקי מדרבא דקאמר לעיל: **או אינו אלא המושב זה בפר**. מינה היכי מ"ל זה כפל והלא אין מתחייב כאן אלף צהדלתו [א] דמכ' והתורה וכפל לא מתחייב צהדולה: **או**

אשם אחר שהמביא גזילו עד שלא הביא אשמו יצא הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא נתן את הקרן ולא נתן את החומש אין החומש מעכב: **גב' ת"ר** אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה איל ולמאי נפקא מינה לאפוקי מדרבא דאמר רבא גזול הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירו הצאין לא יצא מ"ט אשם קרייה רחמנא כשהוא אומר מלבד איל הכפורים הוי אומר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה חומש למאי נפקא מינה לאפוקי ממתניתין דתנן נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש אין החומש מעכב אדרבה חומש מעכב כשהוא אומר והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו הוי אומר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חומש ובגזול הגר הכתוב מדבר או אינו אלא המושב זה כפל ובגניבת הגר הכתוב מדבר כשהוא אומר והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו הרי בממון המשתלם בראש הכתוב מדבר גופא * אמר רבא גזול הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירוהו הצאין לא יצא מאי טעמא אשם קרייה רחמנא ואמר רבא גזול הגר שאין בו שוה פרוטה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מ"ט דכתיב האשם המושב עד שיהא השבה לכל כהן וכהן בעי רבא אין בו למשמרת יהודיים ויש בו למשמרת

אין

הגהות הב"ח

(א) במשנה נתן הכסף לאנשי משמר ומת. יצא פירוש מת קודם שהקריבו הקרבן: (ב) רש"י ד"ה נומנו לכל כהן שירצה ליה דכ"ג מקריב אונן משוי בניו שליח הס"ד ואח"כ מ"ה ועבודתה ועורה לאנשי משמר דהוא אינו ראוי להחליק הלכך שליח נמי לא מצוי משוי הס"ד ואח"כ מ"ה מקריב אונן דמכ' (א) ד"ה האשם וכו' וקיימת לן יצ"ע ט"ף ע"ה דף זה: (ד) תוב"ד ד"ה אכילה וכו' מפיק לה ריש לקיש בהחולין וקאמר שהכל: (ה) בא"ד מאי דמכ' ד"ה ישרים דרבי ה' דליקיס ילכו:

גליון הש"ס

גב' אמר רבא. כעין זה צ"מ דף קט ע"ב גופא א"ר מנינו וכו' ונשפ"ב מקובלת שם כגז צס הראש"ש אפי"פ שלא חידש דבר קאמר גופא משום דעבי מומר אחריה ודכותה צצק הגזול וכו':

הגהות הגר"א

[א] תוב"ד ד"ה לבעלי וכו' עד ס"ד מוסגר צ"ח עגולה למקו (ועין צ"ח) וללא ספ"י:

הגהות מהר"ב

רנשבורג [א] תוב"ד ד"ה או אינו וכו' דמכ' והמורה וכפל לא מתחייב. עיין שם מקובלת ודיוק: